

Ekosocial bildning och reformering av lärande

Det ekosociala bildningsarbetets verktyg

Det fria
bildningsarbetet
som
förändringsaktör -
utbildning

Tammerfors
23.-24.9.2019

Tytti Pantsar
Jukka Tikkanen

1) Pedagogiska verktyg

2. ETISK KOMPASS

Målsättning

Värderingar och etiska principer

- Reflektion över den ekosociala bildningens värdegrund
- Den etiska kompassen styr aktioner mot en önskad framtid

Suomen Kansanopistoyhdistys:

OPPI-hanke: Ekososiaalisen sivistyksen työkalujen kehittäminen

3. FRAMTIDSUTMANINGAR / LÖFTEN

- Utmaningarna är steg på den "ekosociala bildningens stig" mot framtiden vi eftersträvar
- Vilken är min/gruppens/skolans konkreta akt eller verksamhet med hjälp av vilken vi verkställer värderingarna?

1.

FRAMTIDSFÖRESTÄLLNINGAR

Jag själv

Önskad framtid?

- Hurudan framtid vill jag ha?
- Vilken är min plats i den?
- Att dela och reflektera över framtidsuppfattningar
- Gruppens/ folkhögskolans gemensamma framtidsvision
- Form för förverkligande: skrivande, bilder, teckningar, pjäser,...

4. FRAMTIDSAKTIONER I MITT EGET LIV

- Hur förverkligar jag den ekosociala bildningens värden på min egen livskarta?

5. VERKTYG FÖR UTVÄRDERING AV KOMPETENSER

OKKA

Framtidsföreställningar förverkligas i tre steg...

1. Framtidsberättelser
2. Kollektiv reflektion över
framtidssberättelser
3. Ett gemensamt framtidsverk

Syfte med framtidsföreställningarna

1. Ett personligt perspektiv ger en känsla av betydelsefullhet och motiverar
2. Att göra och tillsammans reflektera över lättar "framtidsångest"
3. Framtidsföreställningar lägger en grund för följande skede då man med den ekosociala bildningens värdegrund bygger en etisk kompass.

"Utan värderingar existerar ingen motiverad verksamhet"
(Wendell Bell)

1. SKEDET- FRAMTIDSBERÄTTELSE

I det första skedet av framtidsföreställningar skriver man två ca 1 sidor långa framtidsberättelser.

I den första beskriver man den framtid som är önskad ur skribentens eget perspektiv ungefär 20 år framåt från nutid.

I den andra föreställer man sig den omgivande världen om ungefär 20 år från nutid.

Framtidsberättelserna kan också förverkligas som visuella berättelser med användning av exempelvis foton och tidningsurklipp i stället för text.

Tid ca 30 min.

Framtidsberättelse 1

“Beskriv hurudant ditt liv och din vardag är om 20 år om alla dina vildaste drömmar och fantasier har gått i uppfyllelse!”

Framtidsberättelse 2

“Beskriv hur Finland, Europa och den övriga världen sannolikt ser ut om 20 år (ur synvinklarna miljö, teknologi, ekonomi, kultur, världspolitik bl.a)

2. SKEDET – KOLLEKTIV REFLEKTION ÖVER FRAMTIDSBERÄTTELSENA

I framtidsföreställningarnas andra skede görs **två olika framtidskartor**, av vilka den första beskriver **den önskade framtiden** och den andra **den sannolika framtiden**.

Framtidskartorna görs upp i två omgångar:

- **1. omgången – De önskade och sannolika framtidsmodellernas kartor ritas upp:**
- **2. omgången – "Iteration"**

1. omgången – Den önskade och sannolika framtidsmodellens karta

Varje framtidsberättelseskribent väljer ur vardera av berättelserna ut **en sak eller en aspekt och skriver ner den sammanfattat** på en lapp/ett kort. Ur vardera berättelsen en egen sammanfattning.

Allas kort fästs på tavlan eller väggen på de önskade och sannolika framtidsmodellernas kartor.

- Framtidsberättelse 1 > den önskade framtidsmodellens karta
- Framtidsberättelse 2 > den sannolika framtidsmodellens karta

Aspekterna går igenom så att alla studeranden turvis presenterar de aspekter hen valt.

2. omgången – "Iteration"

När man tillsammans har gått igenom de olika aspekterna har alla möjlighet att **ändra sin aspekt** eller **lägga till en aspekt på framtidskartorna**, vilket kompletterar kartorna och de systemiska sambanden framträder.

Det lönar sig att för fortsatt bearbetning fotografera, dokumentera eller på annat sätt spara eller lagra de "iterativa" framtidskartorna .

3. SKEDET– ETT GEMENSAMT FRAMTIDSVERK

I det tredje skedet av framtidsföreställningarna **skapar man i grupper ett "framtidsverk"** med första skedets **framtidsberättelser som grund** eller med andra skedets **önskade framtidskarta som grund**. Om det finns tillräckligt med tid och deltagare kan medietexten också förverkligas med den sannolika framtidskartan som grund.

Framtidsverket kan förverkligas i "verkstäder" eller som ett längre projekt under olika tidpunkter efter att de två första skedena är avklarade.

Framtidsverket kan vara...

- **Film:** Exempelvis så att alla som vill läser sina egna framtidsberättelser för gruppen. Gruppen väljer ut en framtidsberättelse som grund för ett filmmanuskript eller kombinerar flera berättelser till en ny berättelse.
- **Musikstycke:** Gruppen gör en ställningstagande låt med grund i kartan över den sannolika framtidsmodellen som kom till under det andra skedet.
- Verket kan också vara **ett annat konstprojekt** (t.ex ett miljökonstprojekt under ledning av en konstnär).

Reflektion över framtidsverken

Då man reflekterar över framtidsverken kan man använda sig av bl.a följande frågor:

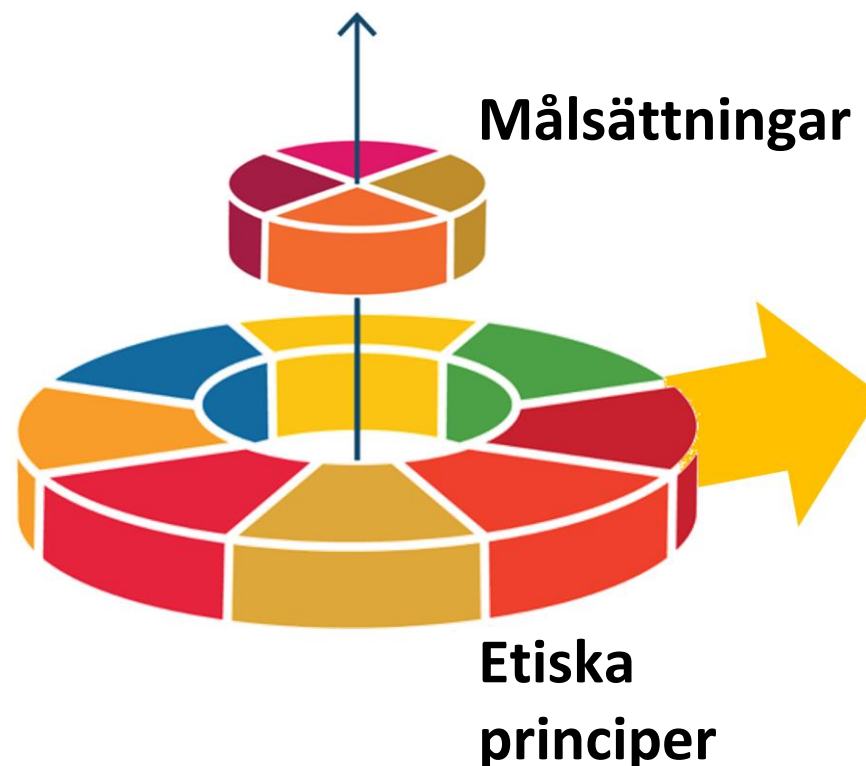
- Finns det skillnader mellan den önskade och den sannolika framtiden, hurudana?
- Vad borde förändras för att man skulle nå den önskade framtiden? Vad kan vi själva göra för att ändra på saker och ting? Hurudana kunskaper och färdigheter behöver vi för att få till stånd denna förändring?
- Vad strävar vi efter och varför?
- Beskriver de tillsammans skapta framtidsföreställningarna:
1) Ett passivt, 2) ett anpassningsbart, 3) förutsäggande eller 4) proaktivt förhållningssätt till framtiden?

Den etiska kompassen

- I centrum **de omistligt viktiga målsättningar** som vi borde bygga upp vår gemensamma framtid av

jmf. undersökning: FRED, ETT GOTT OCH BETYDELSEFULLT LIV, BALANS MELLAN MÄNNISKA OCH OMGIVANDE VERKLIGHET

- **Etiska principer** styr val och gärningar mot målsättningarna.
- Varje människa har en egen etisk kompass. Den lyckas man konstruera enbart genom att reflektera över sina egna värderingar och uppfattningar tillsammans med andra.
- Dialog och målsättningar hjälper oss att hitta en gemensam riktning för framtiden.
- Den etiska kompassen formar sig på nytt hela tiden via människans erfarenheter.

1. Att ställa upp mål

- Smågrupper av lämplig storlek, t. ex 3-6 studeranden.
- Vi funderar på framtiden: vilka är enligt studerandena de viktigaste målsättningarna som man borde ha som grund då man bygger framtiden?
- Arbetet kan grunda sig på tidigare behandlade frågor och teman kring hållbarhet.
- Det är också möjligt att använda färdiga förslag med framtidsmål som grundar sig på olika uppfattningar.
- Studerandena väljer av dessa de viktigaste eller föreslår egna målsättningar.
- Arbetet kan förverkligas i två skeden så att alla först funderar självständigt och skriver ner t.ex de tre viktigaste målsättningarna.
- Efter det placeras lapparna i mitten av kompassen och man diskuterar i grupp om målsättningarna. Målsättningarna kan också vara motstridiga, vilket ökar reflektionen.

2. Utformning av de etiska principerna

Den ekosociala bildningens värdeord

ANSVARSFULLHET

MÅTTA

MELLANMÄNSKLIGHET

SYSTEMISK
VÄRLDSRELATION

1) DEFINITION AV VÄRDE

- Diskussion om definition av värde, t. ex
 - Vilka friheter har människan?
 - Vilka ansvar har människan?
 - Vad är ansvarsfullhet?
 - Hur syns den?
 - Vem ska man bära ansvar över?

2) REFLEKTION ÖVER VÄRDE

- Personliga frågor i anslutning till värde och reflektion över dessa, t.ex
 - Över vad eller vem bär jag ansvar?
 - När har jag agerat ansvarsfullt?
 - Hur kändes det när jag hade agerat ansvarsfullt?

3) ETISKA PRINCIPER

- Gruppen skriver ner 3-5 tillsammans formulerade etiska principer som beskriver **hur människan borde leva och verka enligt värde**
- Lapparna fastsätts i kompassens yttering.

ÖVNING: Den etiska kompassen

Varje grupp får diskussionsfrågor om den ekosociala bildningens värdeord. Frågorna är formulerade ur ett metakognitivt (reflektion) perspektiv.

- 1) Alla gruppmedlemmar funderar först själv under några minuter på tre givna frågor.
- 2) Efter det här berättar alla om sina egna erfarenheter och de andra reflekterar över dessa.
- 3) Till slut skriver gruppmedlemmarna ner tre etiska principer, enligt vilka människan borde agera för att leva i enlighet med det värde man behandlat.

